

PLAN WYNIKOWY DLA KLASY VI

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział 1. Światy wyobraźni					
„Słowa na cenzurowanym”. Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Pałac Snów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów powieści formułuje pytania na wskazany temat konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje bohaterów buduje zróżnicowane pytania opisuje reakcje bohaterów dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna dobiera trafne argumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej tworzy uporządkowany zestaw pytań ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego
„Okręgi, kule i trójkąty... Ortograficzna strefa tajemnic”. Pisownia wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Dziwne postacie z czasownikiem poznacie”. Powtórzenie wiadomości o czasowniku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika rozpoznaje nieosobowe formy czasownika rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika tworzy formy różnych czasów czasownika odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i> poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i> i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni
„Co za czasy! Co za obyczaje!”. Dialog – rady dla piszących. Maria Krüger, <i>Godzina pąsowej róży</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje krótko bohaterkę tekstu wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora podaje przykłady uzupełnień dialogowych z tekstu zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii omawia różnice między szkołą dawną i współczesną zna funkcje dialogu w tekście literackim rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się zapisuje dialog, korzystając z rad zmieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różne elementy świata przedstawionego wyraża opinię o szkole w różnych epokach wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych 	<ul style="list-style-type: none"> w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń przycacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Od myślenia głowa nie boli”. Trudne formy czasowników	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się je stosować zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami i stara się je stosować dostępuje trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników dostępuje trudności w odmianie wybranych czasowników użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami zna zasady pisowni <i>-źć, -ść, -qć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym stosuje zasady pisowni <i>-źć, -ść, -qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny
„Pieśń ujdzie cało”. Opowiadanie z dialogiem – rady dla piszących. Dorota Terakowska, <i>Córka Czarownicy</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód zna pojęcie <i>literatura fantasy</i> zapisuje prosty dialog przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem 	<ul style="list-style-type: none"> podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia posługuje się ze zrozumieniem terminami <i>plener, kadr</i> wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polega zło wyrządzone przez najeźdźców formuluje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii interpretuje słowa pieśni redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantasy redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdyby babcia miała wąsy... Nie jest tak źle. Zastanów się”. Tryby czasowników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania, wykonując różne formy trybu czasownika poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika
„To się wie...”. Konstrukcje z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny <i>się</i> zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym <i>się</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje formy zaimka zwrotnego <i>się</i> w sytuacjach typowych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem <i>się</i> i bez niego poprawnie stosuje zaimek zwrotny <i>się</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje zaimka zwrotnego <i>się</i> w różnych konstrukcjach składniowych 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym <i>się</i> w sytuacjach nietypowych
„Gdyby nie było marzeń...”. Pisownia cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z cząstkami <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje cząstki <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Komu tygrys, komu?... bo idę do domu”. Jean-Pierre Davidts, <i>Mały Księżę odnaleziony</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>reklama</i> wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa <i>reklama</i> rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> operuje słownictwem związanym z reklamą rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe
„W galaktycznych przestworzach”. Janusz Christa, <i>Kajtek i Koko w kosmosie</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa na schemacie czas życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>literatura fantastyczno-naukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje tytułowych bohaterów komiksu wskazuje motywy wykorzystane w komiksie objaśnia pojęcie <i>literatura fantastyczno-naukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu określa problematykę utworów komiksowych wyszukuje w tekście neologizmy wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter określa funkcję neologizmów wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. – oryginalny pod względem treści i stylu twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Rzeczowniki w krainach zwykłych i fantastyki”. Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczowniki osobowe</i> i <i>nieosobowe</i> tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni
„Gry z konwencją”. Stanisław Lem, <i>Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej wyszukuje w tekście neologizmy wymienia wybrane cechy klasycznej baśni 	<ul style="list-style-type: none"> ustala czas akcji wyszukuje informacje w tekście wskazuje elementy komizmu w utworze wymienia większość cech klasycznej baśni 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, kim są bohaterowie tekstu, relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią a utworem Stanisława Lema 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy notatkę encyklopedyczną używa ze zrozumieniem słowa absurd formułuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia intertekstualny charakter opowiadania redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W zabawowej poradni językowej”. Nietypowe rzeczowniki	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy, które mają cechę określoną za pomocą liczb, np. <i>setka</i>, <i>ósemka</i> dostrzega trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu <i>oko</i>, <i>ucho</i> – w zależności od znaczenia tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny
„Żegluj, żeglarzu!”. Pisownia wyrazów z rz i ż	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni rz i ż, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz i ż
„Puk, puk, to ja... twoja wyobraźnia...”. Zbigniew Herbert <i>Pudełko zwane wyobraźnią</i>	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze zna pojęcie <i>adresat wiersza</i> określa nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazu poetyckiego określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza objaśnia przenośne znaczenia w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst poetycki inspirowany wierszem Zbigniewa Herberta – oryginalny pod względem treści i formy

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Opisuję i oceniam. Dobre na lepsze zamieniam”. Stopniowanie przymiotników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy określa liczbę i rodzaj przymiotników zna stopnie przymiotnika stopniuje przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określonego rzeczownika określa przypadki przymiotników wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach objaśnia funkcję stopni przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni
„Chaos i harmonia”. Pisownia wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>
Rozdział 2. Wartości poszukiwane					
„Odkrywanie prawdy o talentach”. Ewangelia wg św. Mateusza <i>Przypowieść o talentach</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście ocenia zachowanie pana wobec sług rozumie znaczenia słów i pojęć: <i>drugie dno</i>, <i>prawdy moralne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści analizuje problem winy i kary przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści określa cechy fabuły przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenia słowa <i>talent</i> objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Ortografia na szklanym ekranie”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Humorystyczne i bardzo sceptyczne”. Stopniowanie przysłówków	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem zna stopnie przysłówka stopniuje przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki zestawia przysłówki o przeciwnym znaczeniu wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem objaśnia funkcję stopni przysłówka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrażenia przymiolkowe w funkcji przysłówków funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni
„Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o siewcy</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście rozumie znaczenie pojęcia <i>przesłanie utworu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści określa cechy fabuły przypowieści odczytuje podstawowe treści ukryte przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Mieć olej... w głowie”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o pannach roztropnych i nierozsądnych</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści określa cechy fabuły przypowieści odczytuje podstawowe treści ukryte przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści wskazuje w tekście cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Opowieść z podwójnym dnem”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście ocenia zachowanie bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę, odbiorcę oraz cechy fabuły przypowieści ocenia postawy bohaterów przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne znaczenia elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym objaśnia współczesne znaczenie słowa <i>samarytanin</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Błądzić jest rzeczą ludzką”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o synu marnotrawnym</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście ocenia zachowanie syna marnotrawnego, starszego brata i ojca zapoznaje się z pojęciem <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i ocenia postawy bohaterów przypowieści przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści określa cechy fabuły przypowieści rozumie znaczenie pojęcia <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym bierze udział w dyskusji na temat wybaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania prowadzi dyskusję

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W muzealnej sali liczbom miejsce dali”. Typy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy odróżnia liczebniki główne od porządkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot stosuje prawidłowe formy liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników
„Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”. Ignacy Krasicki <i>Przyjaciele</i>	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje tytuły ilustracji w formie równoważników zdań dostrzega uosobienia w tekście umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła zna pojęcie <i>morat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza właściwe fragmenty tekstu wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach ocenia postępowanie bohaterów formułuje pouczenie wynikające z utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową poprawnie dopasowuje epitetu i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów zna pojęcie <i>ironia</i> uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje interpretację głosową kwestii wypowiedzianych przez bohaterów tekstu wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania dostrzega ironiczny charakter epitetu <i>serdeczny</i> formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy scenariusz krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu
„Drogę Królewską przemierzamy i przeszkody omijamy”. Trudne formy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia liczebniki proste od złożonych dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie odmienia liczebniki wielowyzwowe 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„I śmiech niekiedy może być nauką”. Ignacy Krasicki <i>Lew pokorny, Szczur i kot, Wół i mrówka, Żółw i mysz, Malarze, Mądry i głupi</i>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega komizm w bajkach wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie zna pojęcie <i>kontrast</i> rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich omawia morał wybranej bajki 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>komizm</i> określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polega komizm w wybranych bajkach objaśnia pojęcie <i>alegoria</i> używa skontrastowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne rodzaje komizmu wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek objaśnia funkcję kontrastu w bajkach wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat wartości przedstawionych w bajkach Ignacego Krasickiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Ktoś, kto innych zastępuje, na szacunek zasługuje”. Zaimki i ich znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zaimek</i> rozpoznaje niektóre <i>zaimki</i> wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy stosuje poprawne formy zaimków odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni
„Tu i ówdzie, siaki, owaki... Enigmatycznie, ale praktycznie”. Trudne formy zaimków	<ul style="list-style-type: none"> wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów
„Nosła czapla razy kilka...”. Ignacy Krasicki <i>Czapla ryby i rak, Kruk i lis</i>	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych podjęmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażen szczegółowych ogólnymi przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza plan najważniejszych zdarzeń przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobranej przysłowia redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem słów <i>manipulacja</i> i <i>hipokryzja</i> w wypowiedzi na temat działań głównej bohaterki wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdy złodzieje rozrabiają, detektywi pracę mają”. Przyimki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy rozpoznaje przyimki proste i złożone wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy przyimki złożone wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadka rzeczownika rozpoznaje przyimki funkcyjne tylko w wyrażeniach przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych wyrażen przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności odróżnia wyrażenia funkcyjne jak przyimek od wyrażen w funkcji przysłówka 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyimki złożone poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażen przyimkowych oraz ich funkcji
„Dla zdrowia i urody”. Pisownia przyimków i wyrażen przyimkowych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych
„Pomiędzy bajkami i bajkopisarzami”. Spójniki	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>spójnik</i> rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czasami cuda się zdarzają...”. Adam Mickiewicz <i>Powrót taty</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje analogie między fragmentami tekstu a ich ilustracją objaśnia czas zdarzeń przywołanych przez jednego z bohaterów przedstawia bohaterów wyodrębnia wypowiedzi bohaterów rozpoznaje typy zdań wypowiedzianych przez bohaterów ballady 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza główne wydarzenia utworu dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń opisuje zachowanie skonstruowanych postaci zna pojęcie <i>monolog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje wydarzenia według podanego schematu zna pojęcie <i>retrospekcja</i> objaśnia przemianę bohatera nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposób prowadzenia narracji określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze omawia wartości wyeksponowane w tekście przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje scenariusz inscenizacji ballady Adama Mickiewicza – oryginalny pod względem treści i stylu
„Emocji bez liku? Słów poszukaj w słowniku”. Wykrzyknik	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>wykrzyknik</i> jako część mowy rozpoznaje wykrzykniki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedzi odpowiednimi wykrzyknikami wie, że wykrzyknik nie wchodzi w związki wyrazowe w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> używa wykrzykników w wypowiedziach rozpoznaje funkcje wykrzykników 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje wykrzykników poprawnie zapisuje wykrzykniki 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym
„Z pewnością lub z niedowierzaniem. Czy to się stanie?” Partykuła	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>partykuła</i> rozpoznaje partykuły w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu 	<ul style="list-style-type: none"> używa partykuł w wypowiedziach rozpoznaje funkcje partykuł 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje partykuł poprawnie zapisuje partykuły 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Raj utracony”. Juliusz Słowacki <i>W pamiętniku Zofii Bobrówny</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst, notatkę biograficzną oraz przypisy określa uczucia osoby mówiącej porównuje poetycki obraz ojczyzny z dziełami malarskimi recytuje tekst wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje autora, osobę mówiącą oraz adresatkę wiersza określa uczucia osoby mówiącej za pomocą wyrazów bliskoznacznych wskazuje zdrobnienia i określa ich funkcję recytuje tekst wiersza, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersz, uwzględniając kontekst biograficzny rozpoznaje środki stylistyczne tworzące obrazy poetyckie objaśnia, czym dla poety była ojczyzna artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji recytuje tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym używa ze zrozumieniem słów <i>nostalgia</i>, <i>idealizacja</i> w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu
„Ostatnia bitwa generała”. Juliusz Słowacki <i>Sowiński w okopach Woli</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst, przypisy i zapoznaje się z kontekstem historycznym utworu przedstawia bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o wydarzeniach ukazanych w utworze opisuje bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat utworu opisuje postawę bohatera utworu przedstawia i uzasadnia swoje zdanie wskazuje użyte w utworze środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce akcji ocenia postawę bohatera utworu objaśnia znaczenie legendy literackiej określa funkcję użytych środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie obrazów poetyckich porównuje Leonidasę z generałem Sowińskim
„Tęsknota za światem utraconym?” Anna Kamińska <i>Prośba</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst poetycki zapoznaje się z pojęciem <i>hymnu</i> rozpoznaje modlitewny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obrazy poetyckie w utworze opisuje nastrój wiersza wymienia cechy hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia określa, czy tekst jest hymnem i uzasadnia swoje zdanie zestawia wartości i antywartości 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje funkcję apostrofy wyjaśnia znaczenie metafor przygotowuje chmurę słów inspirowanych wierszem 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nie wszystko jest identyczne... Nie wszyscy są tacy sami... Nie bójmy się odmienności!”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy
„Z dłonią w dłoni, z sercem przy sercu”. Tadeusz Różewicz, <i>Przepaść</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat bohaterki wiersza podaje skojarzenia z wyrazem <i>przepaść</i> określa znaczenie gestu podania ręki zna pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> rozpoznaje wiersz biały 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje na temat bohaterki wiersza dopasowuje pojęcia do dwóch przestrzeni literackich w wierszu analizuje uczucia przeżywane przez bohaterkę wiersza wskazuje cząstkę wiersza ujawniającą obecność osoby mówiącej zna cechy wiersza białego 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w wierszu obrazy ukazujące świat objaśnia różnice między przestrzeniami w wierszu przedstawia uczucia przeżywane przez bohaterkę objaśnia pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> w odniesieniu do wiersza Tadeusza Różewicza analizuje budowę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obrazy poetyckie z wiersza i nadaje im tytuły objaśnia znaczenia przenośni poetyckich przedstawia refleksje na temat problemu poruszanego w utworze określa wartości istotne dla osoby mówiącej proponuje interpretację głosową utworu 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje refleksje na temat problemu poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział 3. Małe filozofowanie					
„Co było pierwsze, jajko czy kura?... czyli przygoda z filozofią”. Isaac Bashevis Singer, <i>Dzień, w którym się zgubiłem</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> redaguje ogłoszenie na temat bohatera zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera wie, czym zajmuje się filozofia 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zdarzeniach wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje relacje na temat bohatera rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej formułuje pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Czy o tym śniło się filozofom?”. Powtórzenie wiadomości o wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> tworzy różne typy wypowiedzeń stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi rozpoznaje równoważniki zdań odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Bogactwo człowieka mierzy się rzeczami, z których on rezygnuje”. Michel Piquemal, <i>Drogocenna perła</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza historię przedstawioną w tekście wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera wskazuje przysłowie oddające sens opowieści rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje symboliczne znaczenie perły zasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przesłanie utworu omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kim był i czym się wstawił? Orzeczenie o tym prawi”. Orzeczenia czasownikowe i imienne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu orzeczenie wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej zna pojęcie <i>orzeczenie czasownikowe</i> zna pojęcie <i>orzeczenie imienne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Do «Czasu Snu», do początku początków”. Jan Parandowski <i>Narodziny świata</i> (fragmenty <i>Mitologii</i>)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy opowiada treść mitu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia imiona pierwszych bóstw wyodrębnia etapy powstawania świata opowiada o powstaniu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o powstaniu świata według mitologii wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje walki bogów i określa ich emocje używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach odnoszących się do współczesności 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się w roli Zeusa interpretuje mit o czterech wiekach ludzkości
„Na początku było słowo...” Stary Testament <i>Księga Rodzaju</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy wyszukuje w tekście informacje o poszczególnych etapach stwarzania świata 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa stwarzane kolejno byty opisuje świat stworzony przez Boga porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób stwarzania świata przez Boga podaje cechy Boga wymienia przywileje i obowiązki człowieka wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła <i>Stworzenie Adama</i> i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Szczęście do nas przybywa i podmioty odkrywa”. Rodzaje podmiotów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu podmiot zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>podmiot logiczny</i> zna pojęcie <i>podmiot domyślny</i> wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego rozpoznaje zdania bezpodmiotowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„W sprawach najważniejszej wagi”. List oficjalny – rady dla piszących. <i>Dekalog św. Franciszka</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta <i>Dekalog św. Franciszka</i> i analizuje jego treść czyta informacje o św. Franciszku rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> uogólnia treść zapisów kolejnych punktów <i>Dekalogu</i> w formie tytułów wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego zapisuje poprawnie datę dzienną redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> określa odbiorcę słów św. Franciszka wymienia współczesne osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską objaśnia pojęcia <i>język oficjalny</i> i <i>język nieoficjalny</i> analizuje budowę regulaminu redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu
„Życie ze szczyptą fantazji”. Pisownia zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W sali muzeum piękne trofeum”. Przydawki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami zna funkcję składniową przydawki 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„O prawdzie kilka słów prawdy”. Jan Twardowski, <i>Prawda</i>	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze wskazuje powtarzające się fragmenty wiersza wie, że prawda jest uniwersalną wartością 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu określa funkcję powtarzających się słów w wierszu używa frazeologizmów ze słowem <i>prawda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy objaśnia metaforyczne porównanie zna pojęcie <i>anafora</i> rozważa znaczenie wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu używa ze zrozumieniem słowa <i>dogmat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi redaguje bezbłędne językowo opowiadanie – oryginalne pod względem treści i stylu
„Z kim walczyli? Przeciw komu? Przyjrzyj się im po kryjomu”. Dopełnienia	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami zna funkcję składniową dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy rozumie zależność między stroną czynną i bierną czasownika a funkcją dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Różne miejsca odwiedzamy i atrakcje przedstawiamy”. Rodzaje okoliczników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu zna funkcję składniową okoliczników 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Teatromania receptą na zdania”. Analiza zdania pojedynczego	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach (<i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>) przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego
„Na ekranie – zdanie”. Zdania podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i> ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdania podrzędnie złożone</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Melomani są wzywani”. Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania współrzędnie złożone zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych rozpoznaje zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Osobę, którą lubił, poślubił...” Zdanie podrzędne przydawkowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne przydawkowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne przydawkowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne przydawkowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Co o tym sądzisz? Jakie masz zdanie? Zróbmy wstępne rozpoznanie”. Zdania dopełnieniowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W odległym świecie wiedzę znajdziecie”. Zdania podrzędne okolicznikowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne okolicznikowe</i> zna rodzaje zdań okolicznikowych zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne okolicznikowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych tworzy zdania podrzędne okolicznikowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Przysłowie ci podpowie”. Zdanie podrzędne podmiotowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne podmiotowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym podmiotowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Jest taki, że aż dech zapiera...”. Zdanie podrzędne orzecznikowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne orzecznikowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„I łaciate, i kudłate, pręgowane i skrzydlate...”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzi • zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować • dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych • stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych
Rozdział 4. Piękno uchwycone					
„Pomiędzy nocą a dniem, pomiędzy jawą a snem”. Jerzy Harasymowicz <i>W marcu nad ranem</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza epitety z wiersza • wyszukuje porównania dotyczące zwierząt • zna pojęcie <i>obraz poetycki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy krajobrazu z wiersza • wskazuje przerośnię mające charakter ożywienia • określa cechy obrazu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza • objaśnia znaczenie przerośni • rozumie wpływ środków językowych na charakter obrazu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera epitety najpełniej oddające istotę opisywanych obiektów • podpisuje ilustracje trafnie dobranymi metaforami • objaśnia pojęcie <i>obraz poetycki</i> w odniesieniu do omawianego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Wkroczyć w językowy świat ze słownikiem za pan brat”. Słownik poprawnej polszczyzny	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych • zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika wyrazów obcych • zna budowę słownika poprawnej polszczyzny • wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny • wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji
„Oryginalne obrazy malarza oryginała”. Bożena Fabiani <i>Moje gawędy o sztuce</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu okres życia artysty • nazywa swoje reakcje odbiorcze dotyczące dzieł malarskich • rozpoznaje w tekście zgrubienia • wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza • przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł malarskich • wie, jaka jest funkcja zgrubień • funkcjonalnie przekształca tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza • wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście • omawia pojęcie <i>zgrubienie</i>, odwołując się do przykładów z tekstu • dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście wyrazy oceniające • używa ze zrozumieniem wyrazów <i>subiektywny</i>, <i>obiektywny</i>, <i>pejoratywny</i> • przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska • objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej
„Do ćwiczenia języka dobra jest fonetyka”. Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli wyrazy na głoski i litery • wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce • odróżnia spółgłoski od samogłosek 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze • podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek • rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach • poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych • wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czarodzieje pędzla i pióra.” Rady dla opisujących obraz. Paul Cézanne <i>Martwa natura z jabłkami i pomarańczami</i>	<ul style="list-style-type: none"> ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku wie, co przedstawia martwa natura podaje podstawowe informacje na temat obrazu przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów wyraża opinię na temat dzieła malarskiego redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje elementy kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej
„Słowem malowane”. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Olejne jabłko</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na zmysł wzroku określa sytuację liryczną w wierszu redaguje zaproszenie na wernisaż 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem określa emocje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję uosobień użytych w wierszu przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje znaczenie przenośnych określeń porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury
„Miauczy, świszczy i zgrzyta? Na wesoło o tym, co w domu słycać”. Oznaczenie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Dźwięki, brzdęki, komfort małeńki”. Głoski ustne i nosowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoski ustne</i> i <i>głoski nosowe</i> podaje przykłady głosek ustnych i nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia głoski ustne od nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych
„Sensacje i komplikacje”. Pisownia połączeń wyrazowych <i>en, em, on, om</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje połączenia literowe <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>
„Impresja na temat wdzięku”. Tadeusz Kubiak <i>W stroju z mgły</i>	<ul style="list-style-type: none"> omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego ogląda uważnie reprodukcje obrazów Edwarda Degasa wie, jakie utwory zalicza się do liryki 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację przedstawioną w wierszu wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór wie, na czym polega przerzutnia opisuje nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy wyszukuje przerzutnie w tekście omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie metafory opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego przedstawia skojarzenia wywołane środkami poetyckimi określa wpływ przerzutni na rytm utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza wypowiada się na temat tekstu, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych
„Żyją jak pies z kotem czy gruchają jak gołąbki”. Pisownia zakończeniami <i>-ę, -em, -q, -om</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z zakończeniami <i>-ę, -em, -q, -om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami <i>-ę, -em, -q, -om</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami <i>-ę, -em, -q, -om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami <i>-ę, -em, -q, -om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-ę, -em, -q, -om</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Mazur z przytupem miał wzięcie, kilka słów o akcencie”. Akcent wyrazowy i zdaniowy	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wyraz na sylaby prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest akcent wyrazowy określa funkcję akcentu zdaniowego 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje większość wyrazów stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wyrazy funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych
„Lubię popatrzeć sobie na czas, co gdzieś już pobiegł...”. Joanna Pollakówna <i>Stare fotografie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu wymyśla i zapisuje dialog, który mogły prowadzić bohaterki wiersza zna funkcję pytania retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej określa nastrój bohaterki wiersza ustala, czego dotyczy pytania postawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza przenośnie obrazujące upływ czasu wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła sztuki odpowiada na pytania z tekstu ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia refleksje związane z wierszem dostrzega artystyczną kreację w fotografii dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza wyraża opinię na temat fotografii jako dziedziny sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Jajko z bajkową niespodzianką”. Andrew Fusek Peters, <i>Agenci na deskorolkach. Nie byle co!</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp. rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie wyrażen omownych objaśnia, w jaki sposób oszukało przestępcę 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego jajko Fabergé uznaje się za dzieło sztuki rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne określa motywy działania wybranych bohaterów dostrzega i omawia elementy humorystyczne w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Rozbite sejfy, skradzione dzieła”. Pisownia przedrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przedrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków
„Muzyka słowami zagrana”. Adam Mickiewicz Pan Tadeusz – Księga IV (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy wymienia bohaterów wskazuje słowa pełniące funkcję refrenu zapoznaje się z pojęciami: <i>instrumentacja głoskowa</i>, <i>wyliczenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu przedstawia Wojskiego wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze opisuje instrument Wojskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście potrzebne informacje charakteryzuje Wojskiego wskazuje instrumentację głoskową i wyliczenie wymienia środki językowe służące do opisu gry na rogu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację ukazaną we fragmencie ocenia umiejętności Wojskiego określa funkcje środków stylistycznych użytych we fragmencie epepei 	<ul style="list-style-type: none"> wzorcowo prezentuje tekst głosowo, uwzględniając przeżutnie interpretuje tekst, wykorzystując wnioski z analizy utworu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział 5. Czas relaksu					
„Pod piracką banderą”. Robert Louis Stevenson, <i>Wyspa skarbów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu opisuje Wyspę Skarbów redaguje krótki list w imieniu kapitana statku wie, co jest tematem powieści przygodowej określa typ narratora występującego we fragmencie powieści 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu wzbogaca treść listu o relację z wydarzeń rozgrywających się u brzegów wyspy identyfikuje utwór jako powieść przygodową 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza na podstawie tekstu mapę Wyspy Skarbów wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów prezentuje bohatera w formie zapisów na karcie postaci gry komputerowej wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różne znaczenia słowa <i>skarb</i> określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie opisuje emocje i uczucia jednego z bohaterów ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i funkcjonalnie posługuje się związkami frazeologicznymi w opisie emocji bohatera utworu wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu piractwa internetowego opracowuje prezentację na temat motywu poszukiwania skarbów, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści
„Wielkie bitwy, zwycięscy dowódcy”. Pisownia przyrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przyrostków

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Ciemna i jasna strona Mocy”. George Lucas, <i>Gwiezdne wojny: część IV – Nowa nadzieja</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta fragment powieści, przypisy oraz informacje na temat serii filmów <i>Gwiezdne wojny</i> prezentuje główną bohaterkę i opowiada o okolicznościach jej pojmania wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> zna cechy filmu kultowego rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze wie, co obejmuje scena filmowa 	<ul style="list-style-type: none"> odtworza losy Republiki w formie tytułów rozdziałów kroniki opisuje bohatera reprezentującego siłę zła redaguje notatki prasowe na temat katastrofy statku powietrznego obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>film kultowy</i> w odniesieniu do <i>Gwiezdných wojen</i> opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu określa znaczenie i rolę Czarnego Lorda w przebiegu akcji wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów
„Wśród wyrazów gości nie tylko wartości”. Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne 	<ul style="list-style-type: none"> dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy 	<ul style="list-style-type: none"> używa wyrazów i określi synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat podobieństw i różnic znaczeniowych wyrazów
„Na srebrnych ekranach”. Marcin Kalita, <i>Aktorzy leczą ludzkie dusze</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do uzyskania informacji o serialu rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów czyta wywiad z aktorką telewizyjną wie, czym jest talk-show 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych określa tematykę wywiadu prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę serialu objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie wyraża własną opinię na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>kino familijne</i> w odniesieniu do serialu <i>Rodzina zastępcza</i> odtworza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu
„Zrobić minę na widok miny”. Wyrazy wieloznaczne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> używa wyrazów wieloznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat wyrazów wieloznacznych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W oparach absurdu i wyobraźni”. Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Teatrzyk Zielona Gęś</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane z lekturą sztuki podaje imiona postaci podaje skojarzenia i związki wyrazowe ze słowem <i>osioł</i> wie, czym jest kabaret 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje główne wydarzenie w prezentowanej scenie wskazuje elementy świadczące o funkcji scenicznej tekstu rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego zna podstawowe informacje na temat <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod kątem poprawności językowej przedstawia reakcje bohaterów sztuki wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego wskazuje elementy humorystyczne w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki objaśnia absurdalność wybranej sceny wskazuje element satyryczny w sztuce wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> – oryginalny pod względem treści i stylu objaśnia na podstawie informacji w <i>Słowniczku</i> funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego
„W słowach emocji szuka – trudna to sztuka”. Wyrazy nacechowane emocjonalnie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie zna pojęcia <i>zgrubienie</i> i <i>zdrobnienie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście tworzy zdrobnienia i zgrubienia 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie 	<ul style="list-style-type: none"> używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słowne
„Kim będziesz i co zrobisz, kiedy kości się potoczą?”. Rady dla dyskutujących. Kazimierz Szymborska, <i>Czworo i kości</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje bohaterów realistycznych rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści opowiada o wydarzeniach czyta rady dla dyskutujących berze udział w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści objaśnia sposób zmiany charakteru świata przedstawionego rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze wykorzystuje informacje o RPG w analizie świata przedstawionego utworu wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury fantastyki wyraża opinię na temat RPG formułuje właściwe kontrargumenty 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych określa rolę bohaterów w rozwoju akcji posługuje się ze zrozumieniem słowem <i>dezaprobatą</i> przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

KRYTERIA OGÓLNE

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
I. Kształcenie literackie i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach epickich analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy różnorodnych tekstów literackich analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych rozpoznaje literackie gry z konwencją dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> wymienia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości omawia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego zna pojęcia: <i>literatura fantastycznonaukowa</i> i <i>fantasy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia <i>fikcję</i> filmową od rzeczywistości wyjaśnia znaczenie elementów realistycznych w epice wypowiada się na temat fantastyki w utworach fantastycznonaukowych i <i>fantasy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej określa funkcję elementów fantastycznych w utworach współczesnych wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego utworu fantastycznonaukowego i <i>fantasy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, powieść detektywistyczną, historyczną, obyczajową, podróżniczą, przygodową, sensacyjną, <i>fantasy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy gatunkowe baśni, legendy, bajki, hymnu, przypowieści, mitu, opowiadania, noweli, powieści detektywistycznej, historycznej, obyczajowej, podróżniczej, przygodowej, sensacyjnej, <i>fantasy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich omawia różnice między różnymi odmianami gatunkowymi powieści i opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych i odmianach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji 	<ul style="list-style-type: none"> kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, anafora, pytanie retoryczne, powtórzenie</i> i wyszukuje niektóre z wymienionych środków w tekście literackim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście niektóre <i>epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, apostrofy, anafory, pytania retoryczne, powtórzenia</i> i próbuje określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście literackim <i>epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, apostrofy, anafory, pytania retoryczne, powtórzenia</i> i z pomocą nauczyciela określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcje środków stylistycznych w czytanych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska w wypowiedziach stara się posługiwać terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich prezentuje szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury dokonuje twórczego odczytania tekstów przez opracowanie adaptacji teatralnych, filmowych czy radiowych
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tytuł, podtytuł, motto, puentę utworu wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu wyjaśnia funkcję tytułu i punktu kulminacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega funkcję podtytułu, motta, puenty jako elementu konstrukcyjnego utworu przedstawia prosty schemat rozwoju akcji 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ tytułu, podtytułu, motta, puenty na interpretację tekstu omawia konstrukcję utworu literackiego 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, strofę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów wskazuje rymy rozpoznaje wiersz ciągły i stroficzny 	<ul style="list-style-type: none"> określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź zna pojęcia <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>rymy dokładne</i> i <i>niedokładne</i> nazywa rodzaj wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy, bezrymowy, biały, ciągły, stroficzny</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza omawia układ rymów w wierszu 	
	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć <i>fabuła, wątek</i> i <i>akcja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym rozpoznaje retrospekcję 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń określa funkcję retrospekcji 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>dialog, monolog</i> wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenia pojęć: <i>dialog, monolog</i> odróżnia dialog od monologu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora wskazuje w tekście dialogi i monologi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób zapisu dialogu w tekście określa funkcję monologu 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> określa motywy działania bohatera określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu określa podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa</i> odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa różne typy narracji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu 	
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego, epizodycznego 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy bohaterów różnych typów objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje swój pogląd na temat bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów 	
	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę utworu 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>wątek główny, wątek poboczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcia: <i>wątek główny, wątek poboczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wątek główny i wątki poboczne używa funkcjonalnie pojęć: <i>wątek główny, wątek poboczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i nazywa różne wątki w utworze 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> nazywa swoje reakcje czytelnicze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	
	<ul style="list-style-type: none"> odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym przedstawia dosłowną treść przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach rozpoznaje elementy ukrytej treści przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przenośne sensy prostych utworów przedstawia ukrytą treść przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń tekstów kultury objaśnia sens przypowieści 	
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków 	
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat utworu i jego znaczeń 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne rozumienie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoje rozumienie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu 	
	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje próbę interpretacji tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów kultury własne doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury i różnorodne konteksty 	
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat postaci literackiej, nazywa pozytywne i negatywne cechy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bohatera literackiego komentuje sytuację 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości (np. <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i>) w odniesieniu do treści omawianych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wartości ukazane w utworze • ustala hierarchię wartości bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury • używa nazw wartości w rozmowie o utworze i motywach działania bohaterów 	
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje tekst literacki • rozpoznaje tekst informacyjny i reklamowy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje tekst informacyjny, publicystyczny i reklamowy • wymienia cechy artykułu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia tekst literacki od informacyjnego • odróżnia tekst prasowy od literackiego • wskazuje cechy tekstu reklamowego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje tekstu literackiego, informacyjnego, prasowego, reklamowego 	
	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio 	
	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat tekstu • używa pojęcia <i>moralek</i> w odniesieniu do bajki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski z tekstu • wskazuje moralek bajek 	<ul style="list-style-type: none"> • określa główną myśl tekstu • odczytuje moralek bajek 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje główną myśl tekstu • formułuje samodzielnie przesłanie i moralek utworu 	
	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia w tekście części kompozycyjne i dostrzega relację między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia, akapitu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> • wydobywa z tekstu wskazane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia informacje ważne od drugorzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> • hierarchizuje informacje 	
	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje określenia opisujące i oceniające 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia informacje o faktach od opinii 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia subiektywny charakter opinii 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako komiks 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru i interpretacji 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje komiks jako swoisty tekst kultury porównuje komiks z tekstem literackim 	
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego odróżnia film od programu informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne teksty kultury wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk) 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych 	
	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami: <i>gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostium, rekwizyty, muzyka</i> w kontekście widowiska teatralnego posługuje się pojęciami związanymi z filmem i widowiskiem telewizyjnym: <i>scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami związanymi z teatrem zna pojęcie <i>znaki teatru</i> wie, jak zbudowany jest scenariusz teatralny i filmowy rozpoznaje wybrane gatunki filmowe zna pojęcie <i>film kultowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje wybranych znaków teatralnych posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową rozpoznaje wybrane gatunki filmowe wyjaśnia pojęcie <i>film kultowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje środki wyrazu teatralnego i określa ich funkcje określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego określa wybrane cechy gatunkowe filmu 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych i teatralnych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją filmową 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową 	
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat treści tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja) bierze udział w scenkach teatralnych przygotowanych na podstawie tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks) bierze udział w przygotowaniu scenek teatralnych na podstawie tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż) odgrywa znaczące role w scenkach teatralnych przygotowanych na podstawie tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką) przygotowuje teatralne realizacje scenek na podstawie tekstów literackich 	
	<ul style="list-style-type: none"> z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie odbiera filmy, koncerty, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, koncerty, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> aktywnie odbiera i interpretuje filmy, koncerty, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych 	
II. Kształcenie językowe	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, zaimki, przymyki, spójniki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście wykrzykniki i partykuły 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych części mowy w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy rozpoznaje bezokolicznik i formy osobowe czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa nieodmienne części mowy dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane rozpoznaje nieosobowe formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych rozumie funkcję nieosobowych form czasownika rozpoznaje konstrukcje z zaimkiem zwrotnym <i>się</i> 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach funkcjonalnie używa konstrukcji z zaimkiem zwrotnym <i>się</i> 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika, przymiotnika i liczebnika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego zaimka 	<ul style="list-style-type: none"> oddziela temat fleksyjny od końcówki 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennej części mowy w wypowiedzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treścią przewidzianą podstawą programową i programem nauczania
	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne typowe formy gramatyczne wyrazów odmiennej 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne trudne i nietypowe formy gramatyczne wyrazów odmiennej 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> • używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach • stopniuje przymiotniki i przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata • poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości • używa stopnia wyższego i najwyższego przymiotników i przysłówków 	<ul style="list-style-type: none"> • używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy 	
	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje składniowe wyrazów w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu 	
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wyrazów poza zdaniem: wykrzyknika i partykuły 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję wyrazów poza zdaniem 	
	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych • nazywa niektóre typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> • wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów 	<ul style="list-style-type: none"> • używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> • odróżnia różne typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> • używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań 	
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzi ze względu na cel wypowiedzi 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie pojedyncze i złożone rozpoznaje równoważnik zdania 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i równoważnik zdania 	<ul style="list-style-type: none"> określa typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie poprawnie stosuje równoważnik zdania 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych różnego typu stosuje w praktyce językowej różne typy wypowiedzi, dostosowuje je do celu wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka 	
	<ul style="list-style-type: none"> wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form 	<ul style="list-style-type: none"> zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu 	<ul style="list-style-type: none"> używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wartościujące 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia słownictwo neutralne i wartościujące 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje ze świadomością celu słownictwo neutralne i wartościujące 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję słownictwa neutralnego i wartościującego w tekście 	
	<ul style="list-style-type: none"> świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się 	
	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim</i>, <i>wyraz bliskoznaczny</i>, <i>antonim</i>, <i>wyraz przeciwstawny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami tworzy antonimy podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami stosuje w wypowiedziach antonimy 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje synonimy i antonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> używa spójników i zaimków oraz różnorodnych konstrukcji składniowych w celu zespolenia tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, że tekst jest komunikatem 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela typy komunikatów: informacyjny, literacki, ikoniczny, reklamowy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>nadawca</i> i odbiorca wypowiedzi, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie posługuje się terminami <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i> podczas interpretacji tekstów kultury 	
	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację komunikacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki stosuje niewerbalne środki komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozastawnej 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoska, litera, sylaba, akcent</i> stosuje intonację zdaniową 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia różnicę między głoską a literą zna reguły akcentowania w języku polskim stosuje intonację dostosowaną do celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje głosek, liter, sylab poprawnie stosuje zasady akcentowania różnicuje intonację ze względu na cel wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów poprawnie akcentuje słowa stanowiące wyjątki od podstawowych reguł akcentowania w języku polskim 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	
	<ul style="list-style-type: none"> zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem stosuje cudzysłów i dwukropek 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń stosuje nawiasy zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym stosuje średnik 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym stosuje poznane znaki interpunkcyjne w sposób celowy, ze świadomością ich funkcji 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
III. Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania • słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością • włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się logicznie na tematy związane z poznаныmi tekstami kultury • reaguje na wypowiedzi innych rozmówców 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi • prezentuje własne stanowisko w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi • swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych • operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych • w sposób szczególnie dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi • zapisuje teksty w sposób przejrzysty z dbałością o stronę graficzną i kompozycję podkreśloną użyciem akapitów • podejmuje działalność literacką i kulturalną • tworzy prezentacje multimedialne • redaguje twórcze, oryginalne teksty o charakterze reklamowym • wzorcowo recytuje teksty poetyckie i prozatorskie
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje argumenty w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się argumentami w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz do emocji 	<ul style="list-style-type: none"> • używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska 	
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi • zna pojęcie <i>akapitu</i> i zasady budowania akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie funkcję akapitów w kompozycji w wypowiedzi • stosuje akapity 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym • stosuje akapity, dostosowując je do założonej kompozycji wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi • rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia przydatność uzyskanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje selekcji informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji 	
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje tekst o charakterze perswazyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podstawowe środki perswazji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i nazywa podstawowe środki perswazji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję środków perswazji w tekstach reklamowych 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe 	
	<ul style="list-style-type: none"> recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy 	<ul style="list-style-type: none"> artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu 	<ul style="list-style-type: none"> recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją, napięciem emocjonalnym i następstwem pauz 	<ul style="list-style-type: none"> głosowo interpretuje tekst 	
	<ul style="list-style-type: none"> sporządza odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi sporządza z pomocą nauczyciela plan swojej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi tworzy plan twórczy prostej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jednolitą formę wypowiedzeń w zapisie planu ramowego i szczegółowego sporządza bogaty treściowo twórczy plan wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego 	
	<ul style="list-style-type: none"> redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu oraz notatkę graficzną 	<ul style="list-style-type: none"> rozplanowuje kompozycję układu treści i formy w notatce 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek 	
	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o treści przeczytanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę przeczytanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> wie, że współczesne komunikaty w formie elektronicznej (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym 	<ul style="list-style-type: none"> używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS 	<ul style="list-style-type: none"> zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej 	
	<ul style="list-style-type: none"> tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów komponuje początek i zakończenie na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu lub ilustracji 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów lub ilustracją 	
	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje próby redagowania scenariusza 	<ul style="list-style-type: none"> pisze scenariusz filmowy, korzystając z pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie pisze scenariusz filmowy, na podstawie fragmentów lektury 	<ul style="list-style-type: none"> pisze scenariusz filmowy na podstawie własnych pomysłów 	
	<ul style="list-style-type: none"> odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach 	
IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> czyta cicho ze zrozumieniem czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści 	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, przekazuje intencję tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego
	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji 	
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe) 	<ul style="list-style-type: none"> wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z zasobów szkolnej biblioteki 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i> 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji 	<ul style="list-style-type: none"> zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu opisuje źródła internetowe bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego bierze udział w życiu kulturalnym regionu
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii i słowniku poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> zna budowę słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny wyszukuje hasła w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych i słownika poprawnej polszczyzny korzysta z informacji zawartych w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje słowników określa typy definicji słownikowych i ich swoistość korzysta ze słowników <i>on-line</i> 	
	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przydatność uzyskanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych 	<ul style="list-style-type: none"> krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł 	
	<ul style="list-style-type: none"> pod kierunkiem nauczyciela poznaje kulturę regionu 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu 	<ul style="list-style-type: none"> aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu 	
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z internetu w celach edukacyjnych kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej 	<ul style="list-style-type: none"> rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu 	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich 	<ul style="list-style-type: none"> postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań 	
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	<ul style="list-style-type: none"> chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.